

N:o 6.

Ank. till Riksd. Kansli den 25 Jan. 1880, kl. 12 midd.

Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen, angående lag om allmänna värnpligten; gifven Stockholms Slott den 31 December 1879.

Kongl. Maj:t, som anser att nu gällande lag om allmänna beväringen icke motsvarar tidens fordringar på ett ändamålsenligt ordnande af värnpligten, vill, i syfte att åt rikets försvar bereda den ökade styrka, som kan vinnas utan att under fredstid kräfva uppoffringar, hvilka för närvarande icke böra ifrågasättas, föreslå Riksdagen en så lydande

Lag

om allmänna värnpligten.

Art. I.

Allmänna bestämmelser.

§ 1.

Hvarje svensk man är värnpliktig från och med det kalenderår, under hvilket han fyller tjuguet år, till och med det, under hvilket han fyller fyratio år.

§ 2.

Från värnpligtens fullgörande frikallas den, som till följd af lyte, sjukdom eller kroppslig svaghet är till tjenst vid rikets försvar oförmögen.

§ 3.

Värnpligten fullgöres i beväringen och landstormen. Beväringsen tillhör hären eller flottan. Landstormen endast hären.

§ 4.

1. Beväringsen delas i första och andra uppbådet. Tjenstetiden är sex år i första uppbådet och derefter sex år i det andra. I krigstid bestämmer dock endast behovet tjenstetidens längd för det uppkallade manskapet.

2. Under den tid värnpliktig icke tillhör beväringen, tillhör han landstormen.

§ 5.

1. Värnpliktig är skyldig att undergå utskrifning till tjenst i hären eller vid flottan det år, han fyller 21 år.

2. Tjenstetiden enligt § 4 mom. 1 beräknas från början af nyss nämnda år, äfven om den värnpligtige till följd af laga förfall eller beviljad uppskof först ett senare år skulle blifva utskrifven. Har sådan senare utskrifning skett till följd af den värnpligtiges förfallolösa utblifvande, räknas tjenstetiden från början af utskrifningsåret. Inställer utskrifven värnpliktig sig icke till tjenstgöring det år, han första gången blifvit till vapenöfning inkallad, räknas hans tjenstetid från början af det år, han inträder i tjenstgöring.

3. Äfven före det år värnpligten inträder, må yngling undergå utskrifning, om han sig dertill anmäler och befinnes vara till krigstjenst duglig. Han må då inträda i tjenstgöring samtidigt med öfrige vid samma tillfälle utskrifne, men tillhör likväl beväringens första uppbåd intill dess sex år förflutit från det års början, då han fyller 21 år. Sådane ynglingar må dock icke för någon af härens afdelningar eller för flottans stationer antagas till större antal än tio procent af afdelingens eller stationens årskontingent inom utskrifningsområdet. Hvad i denna lag stadgas om värnpligtige, gäller i tillämpliga delar jemväl med afseende å de enligt detta moment utskrifne, innan de i värnpligtsåldern inträdt.

§ 6.

1. Vapenför värnpliktig utskrifves till vapentjenst; öfrige värnpligtige till annan befattning vid hären eller flottan, hvartill de må finnas lämplige.

2. Värnpliktig vare skyldig att, då han är inkallad till tjenstgöring, förrätta den tjenst, honom af vederbörande befälhafvare anvisas; dock

a) att den, som tillföre haft anställning i egenskap af officer eller underofficer, icke kan åläggas tjenstgöring i lägre befälsgrad, än han förut innehaft;

b) att prester, läkare, som aflagt medicine kandidatexamen, och veterinärläkare ej må åläggas annan tjenstgöring än den, som tillhör deras kall;

c) att sjökaptener och styrmän vid handelsflottan, hvilka utöfvat sitt yrke längre eller kortare tid under de tre år, som närmast föregått inkallelseåret, skola, om de fullgjort föreskrifven vapenöfning vid flottan samt aflagt den för befördran till underofficer stadgade examen, användas, de förre såsom befäl och styrmännen såsom underbefäl; samt

d) att den, som vunnit behörighet att tjenstgöra såsom maskinist å ångfartyg, skall användas i maskinistbefattning.

§ 7.

Rörande utskrifne värnpligtiges befrielse från tjenstgöring under krigstid meddelar Konungen de föreskrifter, som för rikets tjenst och det allmännas behof finnas vara påkallade.

§ 8.

Värnpliktig, som är lagstadd eller annorledes i annans tjenst eller arbete antagen, må ej af husbonde eller arbetsgifvare förhindras att i behörig tid inställa sig till utskrifning, vapenöfning eller annan tjenstgöring.

§ 9.

Värnpliktig, som är förlustig medborgerligt förtroende, må ej vapenöfvas, utan till lämpliga arbeten användas.

Art. II.

Beväringen.

a) Utskrifning.

§ 10.

1. Riket indelas i utskrifningsområden, som tilldelas fotfolkets regementen eller corpser.

2. Hvarje utskrifningsområde delas i visst antal beväringsskorporationerna.

§ 11.

1. Alle värnpligtige, som icke, enligt mom. 2 och 3 af denna §, utskrifvas till flottan, äro underkastade utskrifning till hären.

2. Till flottan utskrifvas:

a) sjöfarande, som å hvad farvatten som helst idkat minst tolf månaders sjöfart å fartyg af tio tons dräktighet eller derutöfver;

b) fiskare, som idkat kust- eller hafsfiske såsom yrke minst tolf månader;

c) lotsar och lotslärlingar; samt

d) maskinister och eldare, som i sådan egenskap å hvad farvatten som helst tjenstgjort minst sex månader å ångfartyg eller ångslupar.

3. Dessutom skall till det antal, som Konungen pröfvar erforderligt, till flottan utskrifvas:

a) värnpligtige från de kusttrakter, der befolkningen mest sysselsätter sig med kustfart och fiske;

b) ingenjörer, ritare och handtverkare vid skeppsvarf och sådana mekaniska verkstäder, som hufvudsakligen bedrifva skeppsbyggeri, äfvensom andra skeppshandtverkare, segelsömmare, blockmakare och repslagare.

§ 12.

Ur utskrifningsområdena uttagas, på sätt §§ 18 och 21 bestämma, värnpligtige för rytteriet, artilleriet, ingenjörtrupperna, trängen och flottan, hvarefter öfrige värnpligtige tillhöra det regemente eller den corps, inom hvars utskrifningsområde de äro utskrifne, egande dock Konungen att i mån af behof utjemna större olikheter i styrka regementen och corpser emellan.

§ 13.

1. Vederbörande mantalsskrifningsförrättare åligger att genast efter det mantalsskrifningarne blifvit afslutade, med ledning af mantalslängderna och i enlighet med de föreskrifter, Konungen utfärdar, uppsätta fullständiga listor till grund för den stamrulla, som skall föras öfver de värnpligtige inom hvarje beväringsskompaniområde. Dessa listor skola för granskning öfversändas till vederbörande pastorsembeten, hvilka genom anteckning å dem böra upplysa, dels om någon af de deruti upptagne afidit eller afflyttat till annan ort, som, då den är känd, bör uppgifvas, dels om och hvilka, utom de å listorna upptagne, men till samma åldersklasser hörande personer efter mantalsskrifningen inflyttat i församlingen; hvarefter listorna, bekräftade med vederbörande pastorers underskrifter, skola af dem till mantalsskrifningsförrättaren återsändas. Sedan skall mantalsskrifningsförrättaren insända dessa listor, behörigen transporterade och summerade, till Konungens befallningshafvande, som ofördröjligen öfversänder dem till vederbörande regements- eller corpschefsembete. Om den tid, inom hvilken mantalsskrifningsförrättare samt pastorer skola fullgöra förberörda åligganden, varder särskildt stadgådt.

2. Direktionerna öfver sjömanshusen skola på sätt, som Konungen bestämmer, insända uppgift å de i sjömanshusens register inskrifne värnpligtige till Konungens befallningshafvande, som ofördröjligen öfversänder äfven dessa uppgifter till vederbörande regements- eller corpschefer.

3. Chefsembetet låte derefter, på sätt Konungen derom närmare bestämmer, upprätta fullständiga rullor öfver utskrifningsområdets värnpligtige af de tolf första åldersklasserna.

4. Ej mindre presterskapet än ock landstatens tjenstemän, särdeles mantalsskrifningsförrättare, samt direktionerna öfver sjömanshusen vare pligtige att, i allt hvad på dem kan ankomma, tillhandagå vederbörande befäl med de upplysningar och det bistånd, som af dem kunna äskas, i och för de värnpligtiges redovisande och utskrifning.

5. Der mot husförhörlängder svarande anteckningar föras af annan myndighet än presterskapet, skola presterskapets skyldigheter enligt denna § åligga sådan myndighet.

§ 14.

1. På tider och ställen, som af Konungens befallningshafvande efter vederbörande regements- eller corpschefs hörande bestämmas, skall utskrifning inom de särskilda utskrifningsområdena förrättas

med de värnpligtige, som under året fylla 21 år, samt med dem af äldre årsklasser, hvilka vid föregående utskrifningsförrättningar bort vara tillstädes, men uteblifvit, eller vid sådan förrättning erhållit uppskof med utskrifning.

2. Värnpliktig, som är inskrifven vid sjömanshus, utskrifves inom det utskrifningsområde, der sjömanshuset är beläget.

3. Inkallelse till utskrifningsförrättning verkställes af Konungens befallningshafvande genom kungörelse.

4. Utskrifningen förrättas af en utskrifningsnämnd, som består af en dertill förordnad regementsofficer, såsom ordförande, och fyra ledamöter, nemligen en kapten, en af Konungens befallningshafvande utsedd person samt dessutom för hvarje beväringsskompaniområde två derinom bosatte män, hvilka sist nämnde jemte ett lika antal suppleanter väljas hvarje gång för två år af landstinget, eller, der kompaniområdet utgöres af stad, som ej under landsting lyder, af stadsfullmäktige. Omfattar kompaniområde landsdelar, hörande under olika landsting, eller landsdel och stad, som ej under landsting lyder, väljas särskildt för hvarje sådan landsdel eller stad två ledamöter i nämnden jemte lika antal suppleanter. De af landsting eller stadsfullmäktige valde ledamöter, eller, i händelse de äro förhindrade, deras suppleanter, deltaga i nämndens förrättning endast i hvad den angår det område, för hvilket de blifvit valde.

Nämndens ordförande och ledamöter hafva lika rösträtt. Nämnden biträdes af en läkare.

5. Vid utskrifningsförrättning är hvarje till densamma inkallad värnpliktig skyldig att personligen inställa sig samt att dervid aflemna sitt prestbetyg och mottaga en utskrifningssedel. Härifrån befrias endast värnpliktig, som, inskrifven å sjömanshus, fullgjort de i § 11 mom. 2 bestämda vilkor. Sådan värnpliktig erhåller under första värnpligtsåret sin utskrifningssedel af vederbörande sjömanshusdirektion.

6. Å utskrifningssedeln antecknas utskrifningsnämndens beslut samt derefter framgent af befälet hvad som med hänseende till värnpligtens fullgörande är för den värnpligtige af vikt att kunna styrka, såsom fullgjord tjenstgöringsskyldighet, öfverflyttning till beväringens andra uppbåd eller till landstormen, med mera dylikt. Med utskrifningssedeln följer ett utdrag af denna lag samt andra lagar och stadganden rörande krigsmakten.

§ 15.

Värnpliktig må undergå utskrifning å den ort, der han vistas, äfven om han derstädes icke är mantalsskrifven, men skall i sådant fall

hos ortens utskrifningsnämnd anmäla sig och aflenna prestbetyg. Sådant värnpligtigt anses dock fortfarande tillhöra det område, der han är mantalsskrifven, så vidt han icke till annat område i laga ordning öfverflyttar.

§ 16.

1. Uppskof med utskrifning må till näst följande års utskrifningsförrättning af nämnden medgifvas:

a) den, som af en eller annan möjligen öfvergående anledning, såsom tillfällig sjukdom, försenad kroppsutveckling eller dylikt, vid utskrifningsförrättningen befinnes till tjensten oförmögen eller olämplig; samt

b) ende arbetsföre sonen till orkeslös eller vanför fader eller enka, äfvensom ende arbetsföre brodern till ett eller flere minderåriga eller vanföra fader- och moderlösa syskon, derest dessa hans närmaste för sitt uppehälle äro beroende af hans arbete och med honom sammanboende.

2) Förefinnes dylik anledning till befrielse ännu vid utskrifningsförrättningen det år, under hvilket den värnpligtige fyller sitt 24:de lefnadsår, frikallas han under fredstid från värnpligtens fullgörande i beväringen.

§ 17.

Uppskof med tjenstgöring vid hären eller flottan under fredstid kan af nämnden intill 22:dra lefnadsåret medgifvas:

a) den, som vid offentligt läroverk idkar studier och styrker sig behöfva sådant uppskof för afslutandet af redan fortskriden lärokurs;

b) å sjömanshus inskrifven värnpligtig, som enligt intyg från sjömanshusdirektionen är förhyrd för längre resa å handelsfartyg, och som till följd deraf icke utan väsentlig olägenhet kan, så länge resan fortvarar, inställa sig;

c) äfven annan värnpligtig, så vidt giltiga skäl för uppskofvets beviljande pröfvas vara anförda, såsom att han sjelf förvaltar och brukar honom tillhörig fast egendom eller sjelf drifver honom tillhörig handels-, fabriks- eller annan industriel rörelse samt vid utskrifningsförrättningen befinnes af en eller annan anledning icke hafva varit i tillfälle att på lämpligt sätt ordna om fastighetens eller rörelsens skötande under den tid, han i och för sin militära tjenstgöring skulle blifva frånvarande.

§ 18.

Utskrifningsnämnden pröfvar hvarje värnpligtigs lämplighet ej mindre för vapentjenst eller annan befattning vid hären eller flottan,

än ock för inträde vid olika vapen i öfverensstämmelse med det af Konungen utfärdade reglemente för de värnpligtiges utskrifning, efterfrågar hvilka af de värnpligtige önska inträde vid specialvapen eller flottan, samt meddelar beslut i fråga om befrielse från eller uppskof med värnpligtens fullgörande, hvilket allt i utskrifningslängden införes.

§ 19.

Utskrifningsnämnden tillkommer derjemte att vid utskrifnings-tillfället förordna om de värnpligtiges öfverförande vid behörig tid så väl till beväringens andra uppåd som till landstormen. Innan nämnden lemnar förrättningsstället, skola utskrifningslängderna af nämnden underskrifvas.

§ 20.

1. För hvarje utskrifningsområde skall finnas en utskrifningsrevision, bestående af landshöfdingen i det län, till hvilket största delen af området hör, såsom ordförande, samt af fyra ledamöter, nemligen regements- eller corpschefen och för hvarje till utskrifningsområdet hörande län eller ej under landsting lydande stad tre inom länet eller staden bosatte män, som jemte tre suppleanter första gången för tre år och sedan för två år i sänder utses af landstinget eller, för stad, som icke lyder under landsting, af stadsfullmäktige. De af landsting eller stadsfullmäktige valde ledamöter eller, i händelse de äro förhindrade, deras suppleanter, deltaga i nämnda förrättning endast i hvad den angår det område, för hvilket de blifvit valde.

2. Utskrifningsrevisionen eger att ändra eller upphäfva sådana utskrifningsnämndens beslut, mot hvilka besvär anföras af någon nämndens ledamot eller af värnpliktig, som frågan rör.

3. Dessa besvär skola inom fjorton dagar efter beslutets meddelande skriftligen ingifvas till Konungens befallningshafvande i det län, inom hvilket förrättningen egt rum. Sådana besvär må äfven inom behörig tid med posten insändas; dock skall i sådant fall behörigen styrkas, att den klagande egenhändigt undertecknat besvärsskriften, eller att densamma på hans begäran eller med hans samtycke blifvit uppsatt.

4. Revisionen, som biträdes af en dertill förordnad civilläkare och regementsläkaren, sammanträder på kallelse af ordföranden.

§ 21.

1. Utskrifningsrevisionen åligger derjemte att bland de värnpligtige, som enligt § 18 dertill pröfvats lämplige, uttaga det antal,

som från utskrifningsområdet skall tilldelas rytteriet, artilleriet, ingenjörtrupperna och trängen, hvarvid i första rummet till nyssnämnda vapen uttagas de, hvilka dertill sig anmält.

2. I afseende å utskrifning till flottan gälle hvad i § 11 är stadgad och tillämpas i fråga om dem, hvilka under mom. 3 af samma § skola till flottan utskrifvas, hvad här ofvan i mom. 1 blifvit om utskrifning till specialvapnen föreskrifvet.

§ 22.

Öfver utskrifningsrevisionens beslut må icke besvär anföras.

§ 23.

Utskrifven värnpliktig är underkastad de i krigslag gifna bestämmelser, så väl under all tjänstgöring och under marscher till och från tjänstgöringsorten, som ock i fråga om åttlydnad af påbud, hvarigenom han inkallas till tjänstgöring. Försummad inställelse till sådan mönstring, som § 26 omförmåler, anses dock icke efter krigslag.

b) Öfning och tjänstgöring.

§ 24.

Värnpliktig är, sedan han blifvit utskrifven, skyldig att för sin utbildning under fredstid tjänstgöra den tid, som nu är eller genom lag framdeles varder bestämd.

§ 25.

1. Då rikets försvar, förberedelser dertill, bevarandet af rikets neutralitet, eller upprätthållandet af inre ordning det kräver, må beväringens första uppåd eller ock de större eller mindre delar deraf, som Konungen kan finna behöfligt, inkallas till tjänstgöring.

2. Der i anseende till krig eller fara för krig det för rikets försvar finnes nödigt, att äfven beväringens andra uppåd eller någon del deraf inkallas, må Konungen derom förordna, sedan Han Statsrådet hört och, såvida ej Riksdagen är samlad eller inom trettiö dagar sammanträda skall, låtit riksdagskallelse utfärda.

3. Utan Riksdagens medgifvande må beväringens andra uppåd vid hären icke användas utom de förenade rikenas gränser.

§ 26.

1. De till beväringen hörande värnpligtige, som icke under årets lopp varit inkallade till tjänstgöring, skola undergå mönstring kompani-
Eih. till Riksd. Prot. 1880. 1 Saml. 1 Afd. 5 Häft.

vis eller, då kompaniområdets vidsträckthet dertill föranleder, sockenvis; dock äro de å sjömanshus inskrifne från inställelse vid dylik mönstring befriade, så ock öfrige värnpligtige, hvilka till befälet aflemna tillförlitlig uppgift om sin bostad.

c) *Underhåll och förmåner.*

§ 27.

1. Under tjänstgöring erhåller värnpliktig underhåll, sjukvård, beklädnad, utredningspersedlar och annan erforderlig utrustning samt kontant aflöning, allt enligt särskilda bestämmelser.

2. Värnpliktig, som under tjänstgöring ådrager sig sådan skada, att hans arbetsförmåga derigenom i större eller mindre mån minskas, erhåller det understöd eller den pension, som författningarna rörande pensionering af gemenskapen vid hären och flottan bestämma.

d) *Särskilda föreskrifter.*

§ 28.

För värnpliktig, som tillhör beväringen, gäller:

a) att han under hela sin tjänstetid tillhör det vapen, vid hvilket han fått sin första utbildning;

b) att den, som till annat utskrifningsområde afflyttar, skall tillhöra detta område; kommande han, om derifrån icke utgår manskap till det vapen, han tillhör, att tjänstgöra vid den närbelägna trupp af samma vapen, hvilken af Konungen bestämmes;

c) att, innan flyttning från en till annan kommun af honom företages, han är skyldig derom göra anmälan hos närmaste kompanibefäl;

d) att, om han till annat kompaniområde afflyttar, han är pliktig inom 30 dagar efter ankomsten till den nya boningsorten derom göra anmälan hos närmaste befäl af det kompani, inom hvars område han inflyttat;

e) att, om han icke är till tjänstgöring inkallad, när landstormen inom hans ort uppbådas, han är pliktig utgå med densamma, och har då lika skyldigheter med landstormsman.

§ 29.

Den, som är i tjänst vid härens eller flottans stam, anses, så länge tjänsten varar, dermed fullgöra sin värnpligt, men skall, efter erhållet afsked, så länge han tillhör beväringen, räknas till dess första uppbåd.

§ 30.

Värnpliktig, tillhörande beväringen, inkallas till tjenstgöring af vederbörande befäl, antingen genom omedelbar order eller genom kungörelse, som minst två gånger uppläses i kyrkorna och införes i ortens tidningar.

Art. III.

Landstormen.

§ 31.

Landstormen kan endast under krig och till hemortens försvar uppkallas efter af Konungen derom i Statsrådet fattadt beslut. Uppbådad landstormsman är underkastad de i krigslag gifna bestämmelser.

§ 32.

1. Under vederbörande regemente eller corps hör den inom dess utskrifningsområde befintliga landstormen.

2. Landstormen indelas i landstormsafdelningar, hvar och en bestående af allt till landstormen hörande manskap inom ett beväringsskompaniområde.

3. Hvarje landstormsafdelning delas i sockenafdelningar, så att allt landstormsmanskap från en och samma socken kommer att tillhöra samma sockenafdelning.

§ 33.

Landstormen må icke föras utom eget och tillgränsande regementes eller corps' områden.

§ 34.

1. Befälhafvare inom beväringsskompaniområde är under fredstid, der Konungen ej i särskildt fall annorlunda förordnar, äfven befälhafvare för områdets landstormsafdelning.

2. Befälhafvare för sockenafdelningarna förordnas af fördelningsgeneralen och ega dessa befälhafvare att utse behöfligt underbefäl.

3. Under krig förordnar Konungen särskild befälhafvare för de större afdelningar af landstormen, som kunna af omständigheterna påkallas.

§ 35.

Landstormsman är under tjenstgöring pliktig att sjelf förse sig med kläder och, derest staten icke kan vid uppkallandet anskaffa föda, äfven förse sig med sådan mot ersättning af staten enligt länets markgångspris för soldatportion. Vapen och ammunition tillhandahållas af staten.

Art. IV.

Om påföljd för åsidosättande af denna lags föreskrifter och om laga förfall.

§ 36.

Värnpliktig, som utan laga förfall underlåter fullgöra hvad honom enligt § 28 mom. c och d åligger, böte för hvarje gång 5 kronor.

§ 37.

1. Värnpliktig, som förfallolöst uteblifver från den i § 14 omnämnda utskrifningsförrättning, böte första gången 10 kronor, och, om han ånyo dermed beträdes, 20 kronor, samt vare ock underkastad äfventyr att blifva hemtad på egen bekostnad.

2. Värpliktig, som på grund af § 15 inställer sig vid utskrifningsförrättning å annan ort, än der han är mantalsskrifven, men dervid försummar aflemna prestbetyg samt till följd deraf icke kan emottagas, anses lika med den, som icke inställt sig till utskrifningsförrättning.

§ 38.

Värnpliktig, som bort inställa sig till sådan mönstring, som i § 26 omnämnes, men utan laga förfall uteblifvit, böte 5 kronor.

§ 39.

1. Såsom laga förfall för uteblifvande från utskrifning eller tjenstgöring eller för annan uraktlåtenhet att fullgöra denna lags bestämmelser anses, om man är sjuk, om man är i Konungens och rikets tjenst uppbådad eller faren, eller om man sitter i häkte; vederbörande dock obetaget att, då andra än nu sagda förfall förebäras, pröfva, om de äro af den vigt, att de må gälla såsom ursäkt.

2. För vid sjömanshus inskrifven värnpliktig skall dessutom såsom laga förfall för inställelse till tjenstgöring räknas att vara på utrikes sjöresa stadd; inträdande dock tjenstgöringsskyldigheten, så snart den värnpligtige anländer till svensk hamn eller sammanträffar med svenskt örlogsfartyg.

§ 40.

Sjukdom skall, för att såsom laga förfall anses, styrkas med behörig läkares intyg, hvilket den värnpligtige är skyldig sjelf anskaffa. Kan han ej skaffa läkarebetyg, vare honom tillåtet att styrka förfallet med intyg af prest i församlingen eller af ordförande i kommunalstämman eller kommunalnämnden.

Art. V.

Om användning af böter enligt denna lag.

§ 41.

Böter, som enligt denna lag utgå, skola afsättas till bildande af en invalid- eller pensionsfond för de värnpligtige, som under tjenstgöring erhållit sådan skada, att de derigenom blifvit i större eller mindre mån oförmögne att sig med arbete försörja, samt till enkör och barn efter i krig aflidet underbefäl och manskap; dock utan att sådant för närvarande medför någon rubbning af den de värnpligtige i § 27 mom. 2 tillförsäkrad rätt till understöd.

§ 42.

Denna lag skall vara gällande från ingången af år 1882.

§ 43.

Hvad här ofvan finnes stadgadt medför tills vidare icke någon rubbning af nationalbeväringen på Gotland.

Öfvergående stadganden.**§ 44.**

För värnpliktig, som före 1882 års ingång inträdt i bevarings-
åldern, skall, med afseende på fullgörandet af hans värnpligt, gälla
hvad hittills varit om allmänna beväringen stadgadt.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest
städse välbevågen.

O S C A R.*J. H. Rosensvärd.*

*Utdrag af protokollet öfver landtförsvarsärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen uti Statsrådet å Stockholms Slott den 31
December 1879.*

Närvarande:

Hans Excellens Herr Statsministern Friherre DE GEER,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena BJÖRNSTJERNA,
Statsråden: ALMQVIST,
Herr THYSELIUS,
LOVÉN,
Friherre VON OTTER,
FORSSELL,
ROSENSVÅRD,
VON STEYERN och
MALMSTRÖM.

21:o.

Departementschefen föredrog nu ett inom Landtförsvarsdepartementet uppgjortt förslag till lag om allmänna värnpligten och anförde derefter i underdånighet:

“Att nu gällande lag om allmänna bevärigen icke motsvarar tidens fordringar på ett ändamålsenligt ordnande af värnpligten, har mer än en gång blifvit såväl af Konung som Riksdag erkänt. Utom det att värnpligten, eller skyldigheten att deltaga i rikets försvar, nu är alltför begränsad att medgifva den utveckling af försvarskrafter, hvaraf landet är mäktigt, möjliggöra icke heller nuvarande lagstadganden en

noggrann tillsyn öfver värnpligtens fullgörande och den kännedom om de värnpligtiges vistelseorter, som fordras för deras hastiga inkallande vid krigsmaktens öfvergång på krigsfot. Alla senare förslag till värnpligtslag hafva derföre utgått från förutsättningen af en utsträckt tid för värnpligten och lagbundna skyldigheter för de värnpligtige, hvarigenom deras redovisning underlättades och en fortgående beröring mellan befälet och det värnpligtiga manskapet underhölles.

Huru ofullständig den nuvarande redovisningen öfver de värnpligtige, eller allmänna beväringmanskapet, är, framgår af närlagda promemoria med dervid fogade tabeller. Hvar 6:te till hvar 4:de beväringsskyldig undandraget sig mönstring, och ett ganska betydligt antal af dem, hvilka blifvit vid mönstring godkända och bort vapenöfvas, synnerligast af andra årsklassen, undanhålla sig från vapenöfning, utan att någon upplysning vinnes om och i hvilken utsträckning försummelseerna kunnat beifras eller om icke någon del af dem, hvilka blifvit såsom frånvarande vid mönstring eller möte antecknade, möjligen sig dertill å annan ort anmält. Att dessa oregelbundenheter äro i tilltagande visa nämnda tabeller alltjemt i större förhållande än de mönstringsskyldiges antal stigande siffror i kolumnen för de utan laga förfall frånvarande. Hvad angår de årsklasser, som icke vapenöfvas, eller 3:dje, 4:de och 5:te årsklasserna, så saknas om dem nästan all kännedom, hvarföre de vanligen oförändradt i styrkeförslagen upptagas med andra klassens antal. De nu anmärkta missförhållanden kunna icke i någon väsentligare mån förbättras utan i sammanhang med en ny lag.

Det förslag till lag om allmänna värnpligten, som jag nu, efter öfverläggning och gemensam beredning med Chefen för Sjöförsvarsdepartementet, underställt Eders Kongl. Maj:ts nådiga pröfning, afser icke allenast en utsträckning af värnpligten till 40:de lefnadsåret med 12 års tjenstetid i beväringen och 8 i landstormen, utan ock denna pligts ändamålsenligare ordnande samt möjligheten af en fullständigare redovisning af de värnpligtige, eller, med andra ord, en säkrare kännedom om de krafter, landet har att till sitt försvar påräkna. Förslaget hvilar på de grunder, som af Riksdagens båda Kamrar blifvit vid föregående tillfällen godkända och öfverensstämmer i alla väsentligare delar med det förslag till värnpligtslag, som med anledning af Eders Kongl. Maj:ts nådiga proposition af särskildt Utskott vid 1877 års riksdag framlades och äfven med få afvikelser år 1878 af särskilda Utskottet underställdes Riksdagen. Ehuru således detta förslag förut undergått mångsidig pröfning, har dock, vid förnyad granskning deraf, några förändringar ansetts lämpliga för att bringa dess särskilda delar

i full öfverensstämmelse med deri ingående benämning och begrepp af "beväring" samt med de olika förhållanden, hvarunder det nu framlägges, mot de förutsättningar, under hvilka det ursprungligen blifvit utarbetadt i sammanhang med 1875 års härordningsförslag. Då, oakadt den allmänt erkända otillräckligheten af de öfningar, beväringsskicket under fredstid undergår, någon utsträckning deraf icke vid detta tillfälle torde böra ifrågasättas och lagbestämmelser i sådant hänseende framläggas, har i 24 § af lagförslaget intagits, att värnpliktig är skyldig att för sin utbildning under fredstid tjenstgöra den tid, som nu är eller genom lag framdeles varder bestämd.

Angående denna föreskrifts tillämpning å flottans beväringsskicket lärer Chefen för Sjöförsvarsdepartementet göra särskild underdånig framställning.

Lagens trädande i kraft har föreslagits till början af år 1882, hvarigenom tid skulle vinnas till ordnande af de förhållanden, som af lagens tillämpning påkallas.

Så länge ingen förändring i vapenöfningsskyldigheten för de värnpliktige ifrågasättes, torde icke vara skäl att utbyta den värnplikt som Gotlands inbyggare, enligt särskild konvention, sig åtagit, emot den som skulle åligga svenska folket i öfrigt.

Om det förslag till värnpligtslag, jag nu i underdånighet föredragit, skulle vinna tillämpning, blefve deraf en följd, utom de fördelar jag redan omnämnt, en icke oviktig förstärkning af armén i krigstid med fullt utbildadt manskap. Af det manskap nemligen, som årligen afgår från de värfvade trupperna, bör, på sätt närlagda utredningar visar och då afgång genom döden eller afflyttning från landet icke beräknas, 1,448 återfinnas inom den nuvarande, men 6,467 inom den föreslagna beväringssåldern. Bland dessa senare, af hvilka det stora flertalet tillhört specialvapnen, som af en sådan förstärkning har största behofvet, hafva 1,575 vunnit korporals-befordran eller fullgjort därför stadgade kunskapsprof. Antalet af det från värfvade trupperna afgångna manskap, som befunde sig inom beväringssåldern, skulle kunna ytterligare ökas genom förändrade stadganden för värfning och rekaptulation, ehuru kostnaden för värfningar antagligen derigenom något förstorades.

Vid de tillfällen, förslag till värnpligtslag, bygd på samma hufvudgrunder som det nu förevarande, blifvit Riksdagen förelagd, har det åtföljts af förslag till inrättandet af ett mer eller mindre talrikt landtvärnsbefäl, åt hvilket viktiga delar af värnpligtslagens tillämpning och redovisningen af de värnpliktige skulle anförtros. Det förslag till

värnpligtslag, som af 1878 års Riksdags Särskilda Utskott afgafs, stod visserligen icke i sammanhang med tillsättandet af ett landtvärnsbefäl, men väl med förslaget om en så betydlig tillökning af arméns befälsstam, att den del deraf, som vid andra tillfällen fått benämningen landtvärnsbefäl, deri var inbegripen. Det nu ifrågasatta förslaget till värnpligtslag åter skulle framträda under andra förhållanden eller utan någon i sammanhang dermed stående befälstillökning. Väl komme befälet vid arméns regementen och corpser att lägga en verksam hand vid lagens tillämpning, men detta befäls tjenstgöring är icke sådan, att den fortgående grundläggande rullförningen och redovisningen, äfvensom beröringen med de värnpligtige i hembygden under alla förhållanden kan åt detsamma uppdragas, och dessutom finnas vidsträckta delar af landet, inom hvilka intet befäl är förlagdt. Lagens tillämpning fordrar således särskilda åtgärder och, om än tillgång till lämpliga personer torde kunna erhållas dels bland det indelta befälet, dels ock bland pensionerad befäl, hvilket till följd af de nya pensionsgrunderna afgått från tjensten vid en ålder, som ännu medgifver full verksamhet af här ifrågasatt beskaffenhet, så kan detta dock icke ske utan kostnader, hvilkas belopp väl icke, innan någon erfarenhet blifvit vunnen, kan med säkerhet beräknas, men som efter gjordt öfverslag kan antagas uppgå till omkring 50,000 kronor om året. Då för lagens tillämpning vid 1882 års ingång en del förberedande åtgärder måste vidtagas och arbeten utföras under loppet af år 1881, så blifver för den senare delen af sistnämnda år halfva beloppet eller omkring 25,000 kronor erforderligt.

För den händelse Eders Kongl. Maj:t skulle gilla hvad jag nu så i ena som andra afseendet anfört, hemställer jag att nådig proposition måtte till näst sammanträdande Riksdag aflåtas om antagande af lag om allmänna värnpligten i öfverensstämmelse med det nu af mig framlagda förslag.

Uppå Statsrådets öfriga ledamöters underdåniga tillstyrkan behagade Hans Maj:t Konungen i nåder gilla och bifalla hvad Departementschefen nu föreslagit, samt förordna att, i öfverensstämmelse dermed, proposition, sådan den finnes protokollet bilagd, skulle till näst sammanträdande Riksdag aflåtas.

Ex protocollo
Edv. Kolmodin.

Afskrift.

V. P. M.

Bifogade tabeller, hvilka blifvit upprättade med ledning af de i Landtförsvarsdepartementets kommandoexpedition befintliga uppgifter och förslag öfver beväringssmanskapt, äro egnade att åtminstone i viss mån visa bristfälligheterna af den kontroll, som öfver detta manskap för närvarande öfvas. Af desamma framgår nemligen, icke allenast att en högst betydande del af den beväringsskyldiga ungdomen år från år utan laga förfall uteblir från mönstringar och vapenöfningar, utan att upplysning vinnes om försummelsen kunnat beifras, utan ock att den redovisning af beväringssmanskapt, som för närvarande eger rum, ingalunda kan anses vara för ändamålets vinnande tillfyllestgörande. De olika myndigheter, dem denna redovisning tillkommer, förfoga i detta hänseende öfver så otillräckliga medel, att de uppgifter, som från desamma inkomma, knappast kunna tillmätas nödig tillförlitlighet. Äfven i sådana fall, der full öfverensstämmelse dem emellan bort ega rum, afvika de icke sällan från hvarandra på ett sätt, som icke medgifver riktiga slutsatser om beskaffenheten af det förhållande de afse att belysa; och denna omständighet har också nu vållat, att man vid de ifrågavarande tabellernas uppgörande varit ur stånd, att med den noggrannhet, som varit önskvärd, visa storleken af de oegentligheter, som till följd af en ofullständig redovisning uppstå.

De uppgifter, hvilka för tabellernas uppställning blifvit använde, äro:

1. Chefsembetenas vid regementen och corpser sedan 1870 ingifna förslag öfver inmönstradt beväringssmanskapt;
2. Samma myndigheters sedan nämnda år ingifna förslag öfver till vapenöfning påräknadt beväringssmanskapt;
3. Landshöfdinge-embetenas förslag för 1879 öfver inom länen befintligt beväringssmanskapt af alla klasser;
4. Medicinalstyrelsens sammandrag af rapporter angående läkarebesigtningarna å samma manskap under åren 1870—79.

Tabell A är sammanställd af de under 1 och 2 angifna förslag. Granskar man honom i hvad han visar förhållandet vid mönstringarna, finner man, att antalet af dem, hvilka utan känt laga förfall undanhålla sig från dessa förrättningar, vexlar mellan $\frac{1}{6}$ och $\frac{1}{4}$ af hela den mönstringsskyldiga styrkan. I detta antal äro alla de *uteblifne* inräk-

nade, således äfven de mönstringsskyldige, hvilka, ehuru de redan utträdt ur beväringssåldern, likväl, på grund af författningens föreskrifter och till följd af ständigt upprepadt uteblifvande från mönstringen, varda till och med det 40:de året i mönsterrullorna upptagne.

Redan den omständigheten att hvar sjette till hvar fjerde man af dem, som rätteligen bort vid mönstring iakttaga inställelse, kan undandraga sig denna skyldighet, torde vara tillräcklig för att påvisa, att beväringssförfattningens föreskrifter icke på långt när vinna efterföljd, men granskar man siffror, som redovisa de frånvarande nogare, så finner man att den ifrågavarande lagöfverträdelsen för hvarje år vinner allt större utbredning. Det är visserligen en gifven sak, att dessa siffror måste år från år växa i starkare proportion, än tillväxten af de mönstringsskyldige, på grund af en stigande folkmängd, men då de stegras med den snabbhet, som tabellen utvisar, är man berättigad deraf draga den slutsatsen, att den hittills föreskrifna kontrollen öfver beväringsmanskapet ingalunda varit tillfyllestgörande. I den ifrågavarande tabellens tredje kolumn upptages såsom "afflyttade från länet" ett antal beväringsskyldige, uppgående till 2—4 procent af hela be-
loppet. Den nuvarande kontrollen sträcker sig icke längre än till att konstatera desse ynglingars afflyttning; man saknar all visshet om, huruvida de blifvit i annat län till mönstring och vapenöfning instäld, och det kan antagas, att en stor del af dem velat fritaga sig från öfningen och måhända äfven från ansvar för uteblifvandet, derigenom att de i behaglig tid från hemorten afflyttat.

Sammanställer man tabellen *A:s* uppgifter om förhållandet vid mönstringarna med dem, som tabellen *B* lemnar, erhåller man den föreställningen, att rullföringen vid dessa förrättningar eller noggranuheten vid den handläggning af beväringsmanskapets rullor och förteckningar, som sedan förekommer, icke står på en tillfredsställande fot. Sistnämnde tabell är upprättad med ledning af sammandragen af Medicinalstyrelsens rapporter om besigtningmönstringarna med beväringsmanskapet under åren 1870—79. Båda tabellerna skola upptaga det mönstringsskyldiga manskapet inom rikets alla län, Gotlands undantaget; bådas siffror kunna icke hafva annat ursprung än de af vederbörande Konungens Befallningshafvande upprättade mönstringsrullorna med deri vid mönstringarna gjorda anteckningar, och de skulle alltså kunna visa öfverensstämmande uppgifter. Detta göra de emellertid för ingen del. Under åren 1870, 71, 72 och 77 kommer man med ledning af Medicinalstyrelsens uppgifter till högre belopp, än de, som framgå ur militärmyndigheternas förslag, under de mellanliggande och följande åren deremot tvärtom. Och afvikelserna äro ingalunda obetydliga.

I förra fallet uppgår öfverskotten	
för 1870 till	645 man
„ 1871 „	2,172 „
„ 1872 „	386 „
„ 1877 „	1,185 „
i senare fallet åter	
för 1873 till	517 man
„ 1874 „	457 „
„ 1875 „	3,349 „
„ 1876 „	1,549 „
„ 1878 „	1,550 „
„ 1879 „	1,689 „

Den på grund af militärmyndigheternas förslag upprättade tabell *A* visar, att antalet af de utan laga förfall frånvarande år 1870 utgör 17 procent af den mönstringsskyldiga styrkan, att detta antal redan trenne år senare öfverstiger 25 procent, och att det under nästföljande året kommer denna siffra mycket nära för att sedan konstant hålla sig derutöfver. Tabellen *B* åter redovisar de frånvarande på annat, med de till Medicinalstyrelsen ingående rapporterna öfverensstämmande sätt, upptagande dem, som "på grund af sjukdom eller frånfalle" uteblifvit och dem, som "af annan orsak" icke iakttagit inställelse. Det är naturligt, att sistnämnda rubrik måste visa högre siffror, än rubriken "utan laga förfall frånvarande" i tabell *A*, men de skiljaktigheter, de förete, äro likväl så stora, att de torde förtjena uppmärksammas.

År 1870 uppgå de såsom "utan laga förfall frånvarande" redovisade till omkring 17 procent, under det att deremot såsom "af annan orsak" uteblifne i Medicinalstyrelsens rapporter angifvas till 28 procent; år 1873 uppgå de förra till något mer än 25 procent, de senare deremot till nära 34; år 1877 visar 30 procent af de förre mot 38 af de senare; år 1878 nära 29 procent mot mer än 36; och år 1879 27 procent mot 34. Det är väl knappast antagligt, att deras antal, hvilka af annat laga förfall än sjukdom och dödsfall från mönstringen uteblifvit, kan uppgå till en så hög siffra, som af skilnaden mellan dessa procenttal angifves, hvadan man torde vara berättigad tro, att äfven redovisningen af de frånvarande lemna åtskilligt öfrigt att önska.

De i tabellen *B* i två bredvid hvarandra stående kolumner införda sifvertabeller, utvisande de frånvarandes antal, inbjuda också till en jämförelse, genom hvilken verkningarne af den bristfälliga kontrollen öfver beväringssmanskpet med full tydlighet framgår. Huru försvinnande litet synes icke antalet af dem, som årligen af sjukdom eller död hindras

från att iakttaga inställelse vid mönstringen, vid sidan af deras, som af "annan orsak" uteblifva. Under det att de förras högsta siffra under åren 1870—79 uppgår till 573, går högsta årsantalet af de senare ända till 20,857; 0,9 procent mot 38.

Huru betydande den minskning är, som det vapenöfvade beväringsskapskapet lider genom olagligt uteblifvande från mönstring och vapenöfning, framgår ytterligare af tabell C. Upprättad med ledning af landshöfdingeembetenas förslag öfver inom länen befintligt beväringsskapskap af alla klasser, visar han ställningen för innevarande år.

Ser man först till förhållandet med första klassen, finner man att antalet af dem, som uteblifvit från mönstring, förhåller sig till antalet af dem, som uteblifvit från vapenöfning, som 12 : 1, samt att summan af desse uteblifues antal uppgår till *något mer än hälften* af deras, som fullgjort sin beväringsskyldighet. Hvad andra klassen angår, synes, att ehuru de öfningsskyldiges antal uppgår till ungefär enahanda belopp som de öfningsskyldiges af årets första klass (se tab. A), så uppgår de från vapenöfning uteblifnes antal af förstnämnda klassen till ett 3,4 gånger så stort antal, som de uteblifne af den senare och till 6,5 af de vapenöfvades antal af andra klassen. Jemför man åter bland de siffror, som visa förhållandet vid alla årsklasserna, summan af de uteblifne med summan af de vapenöfvade, finner man, att den förra förhåller sig till den senare som 1 : 4,6, och jemför man den förra med hela summan af beväringsskyldighet, får man förhållandet 1 : 5,7.

Dessa för första och andra klasserna uppställda förhållanden afvika så betydligt från dem, som framgå ur tab. A, att afvikelsen icke kan förklaras från annan grund än den af bristande öfverensstämmelse mellan de redovisade myndigheternas uppgifter.

Enligt tab. A förhåller sig nemligen antalet af dem, som innevarande år från mönstring uteblifvit, till antalet af dem, som uteblifvit från möte, allt inom första klassen, som 15 : 1, och summan af desse uteblifnes antal öfverstiger *betydligt* hälften af deras antal, som fullgjort sin beväringsskyldighet för året. Och de från öfning uteblifne af andra klassen utgör ett 3,6 gånger så stort antal som deras af första klassen, hvilka gjort sig skyldige till samma uraktlåtenhet, och uppgår till 5,7 af de vapenöfvades antal af andra klassen.

Hvad åter kontrollen öfver de öfningsskyldiges inställelse till möte vidkommer, framgår af tab. A att under de senaste tio åren i medeltal 2,4 procent af dem, som bort sig till vapenöfning med första klassen inställa, derifrån utan känd laga orsak uteblifvit, samt att under de senaste nio åren (1870 års möte med andra beväringsskapsklassen var in-

ställdt) 12,6 procent af andra klassens beväringssmanskap från vapen-
öfning uteblifvit, oberäknadt dem, som icke blifvit inmönstrade.

Stockholm i Landtförsvarsdepartementets kommandoexpedition den
31 December 1879.

A. A. THORÉN.

Major vid generalstaben, souschef i
kommando-expeditionen.

Vidimeras:

O. E. Nordensvan,
t. f. registrator.

Tab. A.**Tabell**

utvisande huru stort antal af det mönstrings- och vapenöfningskyldiga beväringsskapet, som under åren 1870—79 utan känd orsak från mönstringsförrättning och möte uteblifvit.

	Mönstring.			1 klassens vapenöfning.			2 klassens vapenöfning.			Anmärkningar.
	Mönstringskyldige.	Frånvarande utan laga förfall.	Afflyttade från länet.	Öfningskyldige (approberade och tillkomne.)	Närvarande vid möte.	Frånvarande utan laga förfall.	Öfningskyldige (approberade och tillkomne.)	Närvarande vid möte.	Frånvarande utan laga förfall.	
1870	43,683	7,436	1,226	18,253	17,279	651	Mötet inställt			
1871	42,196	7,929	1,080	18,809	17,889	591	18,593	15,643	1,779	
1872	45,209	9,949	1,723	19,531	18,550	723	20,474	17,317	2,104	
1873	43,667	11,006	1,261	20,455	19,432	847	21,027	17,404	2,756	
1874	47,435	11,774	1,548	22,865	21,681	940	22,196	18,358	2,876	
1875	53,519	14,090	1,457	26,157	24,812	1,145	24,820	20,633	3,086	
1876	53,351	15,521	928	25,458	24,218	1,019	27,925	23,289	3,568	
1877	53,509	16,533	886	24,909	23,806	904	26,990	22,522	3,481	
1878	55,369	15,955	1,546	27,025	25,904	900	28,430	23,580	3,622	
1879	60,014	16,748	1,918	29,382	28,077	1,103	29,357	23,831	4,011	

Tab. B.

Utdrag

ur Medicinalstyrelsens rapporter, angående läkarebesigtningarne med det mönstringskyldiga beväringssamskapet af alla åldersklasser.

År	Mönstringsskyldige.	Närvarande.	Frånvarande.		
			På grund af sjukdom eller frånfälle.	Af annan orsak.	Summa.
1870	44,328	31,630	322	12,376	12,698
1871	44,368	31,123	351	12,894	13,245
1872	45,595	31,057	354	14,184	14,538
1873	43,150	28,213	309	14,628	15,937
1874	46,978	30,641	433	15,904	16,337
1875	50,170	32,978	285	16,907	17,192
1876	51,802	33,021	269	18,512	18,781
1877	54,694	33,629	208	20,857	21,065
1878	54,819	34,585	296	19,938	20,234
1879	58,325	37,779	573	19,973	20,546

Tab. C.

Sammandrag

af landshöfdingeembetenas förslag öfver inom länen befintligt till arméns beväringsområde hörande beväringssmanskap af alla klasser för år 1879.

Län.	1 klassen.				2 klassen.		Af alla klasser.		
	Uteblifne från mönstring.	Uteblifne från vapenöfning.	Vapenöfvade.	Summa.	Uteblifne från mötet.	Vapenöfvade.	Uteblifne.	Vapenöfvade.	Summa.
Stockholms Stad	412	138	1,296	1,846	51	1,281	1,094	5,989	7,083
Stockholms Län	60	12	689	761	81	513	401	2,659	3,060
Upsala	374	16	639	1,029	117	432	507	2,340	2,847
Södermanlands „	(Upp-	gifter	saknas)						
Östergötlands Län	332	43	1,468	1,843	153	1,099	821	6,124	6,945
Jönköpings „	609	31	1,177	1,817	170	886	810	4,326	5,136
Kronobergs „	1,016	40	1,107	2,163	706	852	1,762	4,197	5,959
Kalmar „	363	23	579	965	8	472	417	2,435	2,852
Kristianstads „	463	35	1,113	1,611	221	826	719	4,550	5,269
Malmöhus „	768	51	1,294	2,113	57	1,355	3,402	6,645	10,047
Hallands „	206	26	468	700	—	440	232	1,930	2,162
Göteborgs „	795	17	618	1,430	99	614	911	3,079	3,990
Elfsborgs „	1,297	31	1,783	3,111	111	1,652	2,520	3,435	5,955
Skaraborgs „	368	47	1,602	2,017	230	1,423	1,376	7,229	8,605
Vermlands „	1,458	72	2,064	3,594	311	1,430	1,941	8,687	10,528
Örebro „	455	26	1,307	1,852	—	1,039	689	5,709	6,398
Vestmanlands „	91	8	731	830	37	631	136	3,431	3,567
Kopparbergs „	332	14	1,069	1,481	103	1,000	515	5,195	5,710
Gefleborgs „	110	24	704	838	67	589	201	3,103	3,304
Vesternorrlands „	88	80	386	554	29	351	483	1,633	2,116
Jemtlands „	49	26	522	597	92	510	207	2,474	2,681
Vesterbottens „	245	44	570	859	39	452	609	2,437	3,046
Norrbottens „	168	86	533	787	94	353	348	2,402	2,750

Afskrift.

V. P. M.

till tabellen öfver anvärfdt och afganget manskap vid värfvade armén åren 1869—1878.

Under den 10-års period, som här är i fråga, hafva förhållandena för anvärfning och afgang ej varit fullt normala, till följd af att anvärfningen under den senare hälften af nämnda tidrymd ej obetydligt ökats, dels genom fyllande af förut varande ganska talrika vakanser, dels genom nummerärens tillökning vid såväl artilleriet som fortifikationen på grund af Riksdagens derom fattade beslut och derefter af Kongl. Maj:t verkställd omorganisation af nyss nämnda truppslag.

På grund häraf torde den här nedan angifna siffran för årliga afgangen sannolikt kunna för framtiden (under förutsättning att styrkan och rekryteringssättet vid värfvade armén förblifver oförändrad) beräknas högre.

Enligt tabellen framgår att under ifrågavarande decennium i medeltal per år anvärfts 1,145 man, af hvilka nära 53 % äro under 21 år vid anvärfningen.

Årliga afgangen i medeltal per år under samma decennium utgör 1,038 man. Att denna siffra är mindre än motsvarande siffra »anvärfde» beror derpå att — förutom ofvan angifna orsaker till anvärfningens ökande under 10-årsperiodens senare del, såsom förhöjning i nummerären och förut varande vakansers fyllande, hvilket sist nämnda betydligt underlättats af ökade värfnings- och rekryteringspenningar samt minskadt tillfälle till arbetsförtjenst inom industrien i allmänhet under de senare åren — till underofficerare befordradt manskap ej upptagits såsom afgangne.

Afgangen vid de olika åldrarna är i medeltal per år:			
under 21 år	91 man	närmast	9 procent
vid 21 "	52 "	"	5 "
" 22 "	62 "	"	6 "
" 23 "	79 "	"	8 "
" 24 "	78 "	"	7 "
" 25 "	92 "	"	9 "
" 26 "	84 "	"	8 "
" 27 "	79 "	"	8 "
" 28 "	65 "	"	6 "
Transport	682 man	närmast	66 procent

		Transport	682 man	närmast	66 procent
vid	29 år	58	6 ..
..	30	42	4 ..
..	31	34	3 ..
..	32	28	2 ..
öfver	32	194	19 ..
			Summa 1,038 man			100 procent

Af ofvan nämnda årliga afgång (1,038) återfinnas 44 procent eller 454. f. d. värfvade soldater i nu varande beväringen sålunda fördelade:

* 143 man i 1:sta årsklassen			
62	2:dra ..
79	3:dje ..
78	4:de ..
92	5:te ..

För att häraf erhålla hela antalet f. d. värfvade soldater, som böra återfinnas inom nu varande beväringen, har man blott att från tillkomsten (till beväringen från värfvade armén) under 5 år (5×454) draga den under samma tid, till följd af upphörd beväringsskyldighet, skedda afgången, sålunda:

1:sta året tillkomst	454	=	454 man
2:dra ..	454	— 92	= 362 ..
3:dje ..	454	— (92 + 78)	= 284 ..
4:de ..	454	— (92 + 78 + 79)	= 205 ..
5:te ..	454	— (92 + 78 + 79 + 62)	= 143 ..
Summa 2,270 — 822			= 1,448 man

hvilken sist nämnda siffra, 1,448, således utvisar totalantalet f. d. värfvade soldater, som öfvergått i beväringen och derstädes återfinnas på följande sätt fördelade (döde och från riket afflyttade ej frånräknade):

143 man,	deraf 25 användbare till underbefäl, i 1:a årsklassen,
205 39 2:a ..
284 60 3:e ..
362 80 4:e ..
454 108 5:e ..

Summa: 1,448 man, deraf 312 (22 procent) användbare till underbefäl.

* Se slutanmärkingen.

Under förutsättning af värnpligtens utsträckande till och med 32 år skulle enligt meromnämnda tabell från värfvade armén till de värnpligtige afgå i medeltal årligen 844 man, eller 81 procent af förut nämnda totalafgång (1,038), och återfinnas:

143 man	inom	1:a årsklassen
62	”	2:a ”
79	”	3:e ”
78	”	4:e ”
92	”	5:e ”
84	”	6:e ”
79	”	7:e ”
65	”	8:e ”
58	”	9:e ”
42	”	10:e ”
34	”	11:e ”
28	”	12:e ”
<hr/>		
Summa 844 man		

Med samma beräkning, som ofvan verkstälts, för att erhålla siffran 1,448, motsvarande totala antalet f. d. värfvade soldater inom *nu varande* beväringen, skulle inom 12 årsklasser (21 år—32 år) återfinnas 6,467 f. d. värfvade soldater (döde samt från riket afflyttade ej frånräknade) sålunda fördelade:

143 man, deraf	25 användbare till underbefäl, i	1:a årsklassen
205	39	2:a ”
284	60	3:e ”
362	80	4:e ”
454	108	5:e ”
538	132	6:e ”
617	155	7:e ”
682	173	8:e ”
740	187	9:e ”
782	198	10:e ”
816	206	11:e ”
844	212	12:e ”

Summa 6,467 man, deraf 1,575 (24 procent) användbare till underbefäl.

* Se slutanmärkningen.

Anmärkning. I ofvanstående beräkningar äro de, som afgått från värfvade armén vid ålder under 21 år, upptagne såsom genast ingående i 1:a årsklassen, till följd hvaraf ofvanstående slutsummor blifvit något mindre än de i verkligheten äro, hvilket dock motväges af det antal, som efter öfvergång till de värnpligtige, derifrån med döden afgår eller från riket afflyttar.

Stockholm i Landtförvarsdepartementets kommandoexpedition den 22 December 1879.

RICHARD BERG.

Kapten vid generalstaben.

Vidimeras
ex officio
A. Becker
Registrator.

Rättelse

i Kongl. Maj:ts nåd. proposition N:o 6.

sid. 14, rad. 1 uppfir. *står*: Öfvergående stadganden.

läs: Öfvergående stadgande.